

Die Krebskrankheit, ein Zyklus von Vorträgen, herausgegeben von den österreichischen Gesellschaft zur Erforschung und Bekämpfung der Krebskrankheit. 1925. Wien, J. SPRINGER, Prijs 18 mark, geb. 19.50 mark.

In een dertigtal opstellen van verschillende schrijvers, meest chirurgen, wordt een overzicht gegeven over de algemeene en meer bijzondere inzichten, die men van de oorzaak, de diagnose, de prognose en de behandeling van den kanker heeft.

De eerste zes voordrachten van MARESCH, STEINBERG, FREUND, KRAUS, BAUER, PELLER hebben een meer algemeene beteekenis. De eerste drie schrijvers behandelen de algemeene histologie, het vraagstuk van de kwaadaardigheid, en de biochemie van het carcinoom, waarbij ook serologische reacties ter sprake komen. KRAUS geeft een overzicht van de beteekenis van het proefondervindelijk onderzoek. BAUER behandelt de erfelijkheid, PELLER de statistiek. Hij laat zich over de toeneming van den kanker in dien zin uit, dat hier veel niet-reeële factoren bij de toeneming der cijfers een rol spelen. De bijdrage van BAUER schijnt mij zeer belangrijk en zal ik uitvoerig refereeren.

De overige 24 voordrachten zijn van chirurgen en behandelen uit klinisch standpunt het carcinoom naar de verschillende organen. Daar deze voordrachten met elkaar meer dan drie vierde-deel van het 350 bladzijden groote boek in beslag nemen, wordt het zwaartepunt van dit boek geheel gelegd in de klinisch chirurgische beschrijving van het carcinoom en wel orgaansgewijs. Als zoodanig had de redactie wellicht verstandiger gedaan het boek aan een chirurg ter refereering te zenden; nu kan ik er van zeggen, dat het mij voorkomt, dat het grootste deel van dit boek alles bij elkaar zet over kanker van de meest verschillende organen, wat voor den chirurg van belang kan zijn. Als zoodanig lijkt het mij voor den heilkundige een aangenaam bezit, omdat het boek hem gelegenheid geeft snel zich te oriënteren in een of ander gebied, waartoe op een bepaald oogenblik een patiënt hem kan noopen. Enkele onderwerpen lijken mij wat uitvoerig behandeld tegenover de andere. Zoo bijv. het stuk van PICKLER over kaakgezwollen en het stuk van THALER over tuba-carcinoom; andere daarentegen zijn wat mager uitgevallen. EISELSBERG levert belangwekkende getallen over de operatie-uitkomsten van maagkanker. KYRLE wijdt een hoofdstuk aan de praecarcinomeuse huidveranderingen. Uit zijn bijdrage, uit die van RIEHL over huidkanker en die van FRANKEL over het borstklierkanker, kan men lezen, dat ook elders geen eenstemmigheid heerscht over het begrip en het gebruik van het woord *praecarcinoom*.

De slotbeschouwingen van KIENBOCK over de Röntgenbehandeling en van KUMER over de radiumbehandeling zijn zeer lezenswaard.

Het geheel geeft, dunkt mij, een goeden indruk van den tegenwoordigen stand van dit vraagstuk. Nieuwe en onveranderde herdrukken mogen wij dit boek — althans over langeren tijd — niet toewenschen. Moge een nieuwe cyclus van voordrachten over 10

of 20 jaar een over veel punten optimistischer geluid laten hooren, dan dit in dit boek helaas nog het geval kan zijn.

Van de nuchtere zaken zij nog vermeld, dat de uitvoering goed is, de druk keurig, het illustratiemateriaal uitstekend; alleen, zooals zoo langzamerhand voor alles geldt wat van onze oostelijke burenen tot ons komt, de prijs is tamelijk hoog.

H. T. DEELMAN.

CASIMIR FUNK, *Mikroanalyse nach der Mikro-DENNSTEDT-methode*. J. F. BERGMANN. München. 1925. Prijs: 1.50 mark.

De reden, waarom FUNK de methode van DENNSTEDT voor de elementairanalyse tot een micromethode heeft omgewerkt, is, dat hij na een jaar lang oefenen met de micromethode van PREGL voor de elementairanalyse geen goede uitkomsten verkreeg. Met behulp van eenige zeer duidelijke figuren beschrijft FUNK nauwkeurig de voor kleine hoeveelheden gewijzigde methode van DENNSTEDT, die niet alleen eenvoudig en betrouwbaar is, wat uit de cijfers van eenige analyses blijkt, maar ook gemakkelijk uitvoerbaar. De micromethode volgens DUMAS voor de bepaling van stikstof werd ook eenigszins gewijzigd, waarna betere uitkomsten verkregen werden, dan met de werkwijze van PREGL.

E. SLUITER.

Westersche Intellectproeven en Primitieve Psyche. Academisch proefschrift door A. KITS VAN HEYNINGEN. Leiden, 1925.

Terecht geeft de schrijver dezen titel aan zijn proefschrift. De proeven toch, die begonnen waren als een onderzoek naar het intellect, hebben tot uitkomsten geleid, die meer de psyche van Indische kinderen en volwassenen raken dan hun intellect. Schrijver heeft proeven genomen bij inlandsche schoolkinderen met de teekeningen van ALBERTYN en de STANFORD revision van de tests van BINET-SIMON, vervolgens een onderzoek ingesteld naar de practische intelligentie bij volwassen inlanders, onderwijzers, sergeants en soldaten, en bespreekt ten slotte het onderzoek met platen bij Javaansche kampong-bewoners door ENGELHARD verricht. Hij geeft met behulp van de structuurpsychologie een aardige verklaring van de oogenschijnlijk zeer bevreedende uitkomsten van ENGELHARD.

Voor iemand, die geheel onbekend is met de inlandsche bevolking, is het bezwaarlijk een oordeel uit te spreken over de waarde van deze proeven voor de kennis der primitieve Indische psyche. De normen, die men stelt, en de geestesrichting, die men zich eigen gemaakt heeft in den omgang met Nederlandsche kinderen, wijzen hier niet den weg.

Een gebruikelijke test bij het onderzoek hier te lande is het laten nazeggen van een zin van een bepaald aantal lettergrepen. Schrijver wijst er op, dat deze test in Indië niet te gebruiken is,